

TRANSCA

Intersektionalitet

Hvorfor læse denne tekst ...

Du kan læse denne tekst, fordi du er interesseret i, hvordan forskelsbehandling opleves som kontekstbestemt. I denne tekst forsøger vi at forklare den komplekse indbyrdes sammenhæng mellem undertrykkelsesstrukturer og forskellige uligheder. Dette inkluderer forskelsbehandling på grund af race, køn, klasse, seksualitet, alder mm., og med et særligt fokus på disse kategoriers indbyrdes sammenhænge.

Historisk kontekst

De historiske rødder i debatten om intersektionalitet, kommer først og fremmest fra erfaringerne fra sorte kvinder og lesbiske, som ikke var i stand til at identificere sig med feminismen hos vestlige, hvide middelklasse kvinder. Fokus på den kønsbaserede undertrykkelse var ikke nok til at repræsentere den komplekse kontekst af både racistisk og sexistisk udstødelse. Den meget citerede tekst "Er jeg ikke en kvinde?" (1851) af kvinderettighedsaktivist og tidligere slave Sojourner Truth (1798-1883) udpegede dette centrale problem for kvindebevægelsen, som blev husket i 1970'erne af sorte feminister i USA, som peger på en meget en-dimensionel forståelse af 'globalt' søsterskab'. Det er en grundlæggende pointe, at kvinder ikke blot undertrykkes på grund af deres køn, men også på grund af deres hudfarve og deres klasse. Selve udtrykket intersektionalitet blev først bragt i spil i slutningen af 1980'erne af den amerikanske advokat Kimberlé Crenshaw (1989), der brugte de overlappende og krydsende magtregimer til at illustrere sammenvævingen af sociale uligheder.

Diskussion

Begrebet intersektionalitet beskriver interaktionen og overlapningen af kategorier af ulighed, hvilket skaber nye former og mønstre for forskelsbehandling. Disse kategorier af ulighed inkluderer køn, "race" / etnicitet, klasse, nationalitet, seksualitet, alder, handicap osv. Kategorivalget foretages i henhold til emnets relevans i en bestemt situation / kontekst. Ifølge den amerikanske advokat Kimberlé Crenshaw er køn, race, klasse og seksualitet blandt

TRANSCA

de vigtigste kategorier. Intersektionalitet bruges på tværs af discipliner. Denne teori og analysesystem kan illustrere socialt konstruerede dimensioner af magt og dominans og forskellige positioner af social ulighed. Kategorierne skal forstås i kraft af deres indbyrdes sammenhæng og krydsning. Der kan ikke være nogen ultimativ form for diskrimination som et resultat.

Praktisk eksempel

Det er forkert at antage at der findes en ultimativ form for forskelsbehandling - f.eks. at en sort lesbisk kvinde i kørestol er dårlige stiller end en muslimsk indvandrerkvind. Tværtimod skaber den mellemliggende kombination af sociale kategorier en ny form for ulempe, der er mere kontekstafhængig. Den samme form for forskelsbehandling har ikke den samme indflydelse på forskellige liv. Hvordan forskelsbehandling opleves er altid kontekstafhængig og kan være anderledes og føles forskelligt afhængigt af situationen. Det indebærer også, at en person kan være både et offer og en gerningsmand, hvilket betyder, at en lesbisk kvinde kan blive diskrimineret på grund af sin seksuelle identitet, men at hun samtidig kan være en meget racistisk person.

Crenshaw beskriver som et eksempel en korsvej, hvor trafikken kommer fra alle fire retninger. Ligesom trafikken kan diskrimination også have flere forskellige retninger. Hvis der sker en ulykke i et kryds, kan det være forårsaget af trafik fra den ene, men også den anden retning - nogle gange endda trafik fra alle retninger på samme tid. Det samme gælder en sort kvinde, der er såret ved en "vejkryds"; årsagen kan være både sexistisk og racediskriminering. "(Crenshaw 1989: 149).

Tænk videre...

Hvilke aspekter af din identitet er af særlig betydning for dig?

Har kategorier (f.eks. køn, klasse) den samme betydning for dig i enhver sammenhæng?

Hvilke dele af din identitet har du svært ved at tænke på (f.eks. seksualitet) eller tale om (f.eks. klasse)?

Reflekter over dine egne kategorier: Er du privilegeret eller ikke privilegeret? (køn, race, klasse, alder, religion, psykologiske og fysiske udfordringer osv.)

Er der situationer, kontekster eller grupper, hvor omstændighederne skifter - hvor et privilegium bliver diskrimination eller omvendt?

TRANSCA

Betyder aspekter af din identitet alle det samme for dig, er du altid opmærksom på dem?
Har aspekter af din identitet alle samme vægt i samfundet?

Kilder

CRENSHAW, Kimberly. 1989. Demarginalizing the Intersection of Race and Sex: A Black Feminist Critique of Antidiscrimination Doctrine. www.portal-intersektionalitaet.de (20.7.2019, 15:35)

GAEBEL, Katie. 2013. At the Intersections of Resistance: Turkish Immigrant Women in German Schools. Iowa.

GANZ, Kathrin. 2012. Die Artikulation von Differenz – Gesellschaftstheorie als Subjekttheorie, Subjekttheorie als Gesellschaftstheorie. in DZUDZEK, Iris / KUNZE, Caren / WULLWEBER, Joscha (Hg.): Diskurs und Hegemonie – Gesellschaftskritische Perspektiven. Bielefeld.

KÜPPERS, Carolon. 2014. Intersektionalität. <https://gender-glossar.de/glossar/item/25-intersektionalitaet> (20.7.2019, 17:05)

WALGENBACH, Katharina. 2007. Gender als Interdependente Kategorie, in WALGENBACH, Katharina / DIETZE, Gabriele / HORNSCHEIDT, Antje / PALM, Kerstin. (Hg.): Gender als Interdependente Kategorie – Neue Perspektive auf Intersektionalität, Diversität und Heterogenität. Opladen & Farmington Hills. S. 23-64.

WALGENBACH, Katharina. 2012. Intersektionalität: eine Einführung. URL: www.portalintersektionalitaet.de [11.10.2019 Zugriff]

WINKER, Gabriele / DEGELE, Nina. 2009. Intersektionalität: Zur Analyse sozialer Ungleichheiten. Bielefeld.

Authors

Christa Markom, Jelena Tosic, Indira Danae Handl

